

Rev Père G. Kalemkarian Michitaris
te ngasse № 4 Vienne

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Հանդիս դրամ եռայնի դրիկի հեռեկեսու հասցեով
 ԽՈՐԱԳՐԱՌԹԻՒՆ «ԻՐԱՎՈՒՆԿ» ԼՐԱԳՐԱՅ. — ՎՐԻՆՍ. (Պուլխովսկա)
 Редакция на вѣстникъ „Иравункъ“
 ВАРНА (България)

„I r a v o u n k“

V A R N A (Bulgarie)

հոբազորութեան ուղղեալ գրութիւնի
եւ չեն դիմոր եւ յարմար դասնում-
ները միայն կը հաստատուին աւ-
րոյդովին կաւ մասամբ:

Մանուգեւան ճողը 20 սանթիմ. երե-
սեան աւելի անգամներու հարմար 20 0/0
զեղչ կը լինի:

44-

Այնպեւ շարժու սրտի խորին
 թախծու թեամբ մեր ընթերցողաց
 հալորդեցինք Տգիդիսի Հայ Հրա-
 տարակապան ընկերութեան իս-
 փառելիք ռուս կառավարութեան
 մէջ մասնաւոր հրամանագրովք :

Չարի կառավարութեան այս նոր
հաշուածը դժբաղդարար ալիքս
բնուէ կռակած չի թորոյթ թէ Ռու-
սիոյ իր երկրի Հայ Ժողովուրդը
առասացնելու ամենակարճ ճանքան
ընտրած է, և կռակասիրոյ հալ վար
ժարաներու առաջ կրթական նախա-
նարութեանն քրտաւոր փոքր ինչ
հասկանալի կողմեր կրնար ունե-
նալ թէ՛ երկրին բոլոր կրթական
հաստատութիւնները պետական մի
օրինակ ծրագրէ՛ն ենթարկելու արտ-
քով է՝ լայն հրատարակչական ըն-
կերութեան անգաման խափանու-
մը ոչ մի զօրաւոր կռակար փաս-
տով չէ կարելի մեկնել. այլ ուղիղ
որոյ և պայծառ կերպով կ'երեւայ-
թէ Չարի կռաւորութիւնը իր
հպատակ Հայերը առասացնելէ զատ
տրիշ նպատակ չունի, քանի որ չը
հանգրոթեր հայերէն գրքեր մե-
այն հրատարակող ընկերութեան
մը գործութեանը իսկ :

Ռուսիս Հայերը ռուսացնելու,
ծուրելու ծրարգիրք տարօրինակ ա-
րագութնամբ մը յառաջ տանիլ կու-
զէ և ալ չի սպաս'ր ազդեալ սե-
լունդին զօր ռուսացնելու համար
միակ միջոցը ձեռք առած է ար-
դէն փորժարաները գրաւելով
այլ ներկայ սերունդն ալ կուզէ մէ-
կէն ի մէկ զրկել իր ազգային յատ-
կանիչներէն :

Հրաժարակց ունեն բնկերութեան
ալ խափանումէն վերջ կուզաստան
բազմաձայն երկիր ժը ըլլալը ապա-
ցուցանող միայն երկու բան կը մնայ
այլեւ, որք են յէկ ք տնի հայերէն
թերթեր, և հայկական եկեղեցիները:

Արդեն հայերեն թերթերը ոչ մի
դիտողութիւն ոչ մի կարծիք յայտ-
նելու ազատ չեն. հարց նպաստու-
ւոր կամ աննպաստ կառավարական
որոշումները ու լուրերը իսկ չեն
կարող ուղղակի իրենք հաղորդել:

ժողովուրդին, այլ տախտակուս ևս սպա-
սելի ոչ ունի թիւիմ մը նախ գրէ,
ու իրենք ալ անկէ արտատպին ։
Գրաքննութիւնը այդ աստիճան կը
ճնշէ ուսանող մասուլը, և նոյն
իսկ չորս գուշակութիւններ ընդ-
ներ կան թէ հայ թերթիւն ալ
ի մօտոյ խափանման ենթարկուին,
ինչպէս Հրատարակչական Ընկե-
րութիւնը ։

Կապկոսիոյ, անտեսապէս և մը-
տաւորապէս տիրող հայ տարրը
ոչչացնելու, կոտորելու ձգտումը
չունի ուստի կառավարութիւնը .ա-
տար ժառկ փափաքն է այդ տար-
րը տարրալուծիլ ու ձուլել ուստ
գիլղացիներու հետ : Բայց որով-
հետեւ այժմու Կապկոսիոն Ռուսէ
աւելի հայ, վրացի և թուրք տար-
րերով լեցուն է , կառավարութիւ-
նը որչափ է երկրին ներսերէն
ուստ գիւղացիներ բերելու քնա
կեցնելի Կապկոսիոյ մէջ :

Կաւկասիոն Ռուսիոյ ամեն
բազմամարդ հասանգներէ մին ք-
լալով հանդերձ, Կաւկասորժիւ-
նը ուստի գիւղացիները հոն լեցը-
ցնել կը ջանայ. և այս առթիւ
հետեւեալը կը գրեն :

Ներքին գործերի մինիստրությունը երկրագործության եւ պետական կալուածներին մինիստրության նախագահին շուտով ձեռնարկելու է միջոցներով մշակման, որոշցմով մտադրելով ինչ կայ կանոնադրող հիմքերի վրայ դնելու. «սուս գիւղացիներին դեպի կովկաս գաղթեցնելու գործը» եւ հարկաւոր յարմարութիւնները տալու նրանց տեղական պայմաններին մէջ նրանց տեղական պայմաններին մէջ

Ահաւանիկ այս տեղեկութիւնն
այ Հրատարակչուհին ընկերութեան
խ. փ. Բնման լուրին կցիւով, ա
ռոնց երկրորդիւ կընանք րսել
ի՛նչ Ռուսահալը մօտ ապագայի
մէջ կորսուելու գատապարտութ
է:

Հոս հարցում մը կը ծագի թէ՛
 ի՞նչ կը խորհին մեր Ռուսահայ
 ազատամիտ, «էնթէլլէնթ» (ոչ
 հոսհոս) եղբայրները, ո՛ր եւ է բո-
 դոք, ու եւ է ընդդիմութիւնը
 իսկ ինչ կամ ընել կը մտածեն,
 -Ո՛չ ոքէք. որովհետեւ անոնք Սի-
 րիական քաղաքներէ կը վախճան:

Ժէ՛հ - ԹԻՒՐԳԻՐՈՒ ՕՐՈՒԱՆ ԱԿԵ
տը Տաճար Մահմուտ փաշա բաց
նումակով մը կոշ կրնէ Հայիրուն
և կը հրաւիրէ մեզ իրենց հետ
միանալ տապալելու համար Համիտե
ն ու նոր փճացնող բռնակալութիւ
նը և հաստատել Միտհաթ փաշա
յի ծանօթ և ոհմանադրութիւնը ու
արդարեւ երկիրը փրկել :

Ըսելիք մը պիտի չունենայինք
վաշային եթէ իր միութեան կոչին
մէջ յայտարարած ըլլար թէ . կո-
չին տագայիկ և հիմնապէս վերջը-
նել վարչական դրութիւն մը որ
քմահաճ բռնակալութեան տգա-
տագարեկ կը ձգէ, և թէ անոր տեղ
հաստատել կառավարութիւն մը ո-
րուն ներքե երկրին ամեն ղեղերու
և մանուանդ քրիստոնեաներուն
երկրացիի անվիճելի, իրաւունքները
քաղաքական հզօրնակութիւնը և
ազգային գոյութիւնը որոշ և ան-
պայման կերպով յարգուին :

Պահ ըը հեթադեհք որ հայ և
թուրք տարրերուն ցուերը, զահե
րը և կարուստիւրը նորը նգած ըը
ան: Ստեփանի գծադրութեանց
եղևութիւնը չը կրնար մեզ մեզ
հաստ փոշոյի կոշիկ պատասխա
նելու, այլ ձեռք բերուիք շա
հան մեզ ալ գոհացուցիչ ըլլալը
միայն:

Միտհաթ փաշուն և իրենները
երկրին փրկութեանը միակ միջոց
էր հկառեն Միտհաթի Մահա-
նադուրթիւնը, որ երկրին քրիս-
տոնեաներուն, մասնաւորապէս Հո-
րեւուն համար զոհացուցիչ չըլլա-
նէ զատ, ներկայէն աւելի անըն-
դարձ փրճակ մը կը ստեղծէ, ինչ
որոքքեր և շուրթ ձեռք մը տակ,

Միահաժի Սահմանադրութիւնը վարչական և քաղաքական այնպիսի նիղ սւ կողմնակալ հայտացքներով խմբագրուած է, որուն գործադրութիւնը միտնցամ ընդմիշտ և նրբութիւամ կը չկցոքա. ցնէ թուրքաբանակ քրիստոնէից գոյութիւնն ու իրաւունքները դադարեցնելով ալդ տարրերը ամեն հե

շինականությունն և միեւնոյն աւ
 տեն բաւական զօրեղ պատուար
 մ'ալ կրկաւ Եւրոպայի միջամտու
 թեան դէմ և Արեւելքի մէջ :

Ակնյալանի իրողութիւն մըն է
որ Տաճարային Մասնաւոր փաշայի եւ
Ժէնը թիւրքերու բողոքած բռն-
նակալութենէն էն չափ կորսնցնո-
ղը հայերս եղանք :

Տասնաութ Մոսկովուս փաշա նկատ
տի շառնէր 300,000 անմեղ հայե-
րու բազմատեսակ իմեղժութիւննե-
րով մահացումը, ու անոնց տաս-
նեակ հազարներով մանուկներուն
որբացումը, տնթիւ հայուհիներու
բռնաբարումն ու եղած առաւա-
ռութիւնը, անյուշ պղծութիւննե-
րը, որոնք զործուեցան մեր սրբ-
բազմարեւոյն մէջ. մեր վանքե-
րուն կողոպտուիլը, բազմադարեան
հաւատարմ ժողովուրդի մը եղած
նախատինքնայր, տրուած զնա-
ները ու ջարդերը. ժողովուրդի մը
որ թուրքերու հպատակած օրէն-
ւի վեր է՛ն մեծ և է՛ն գնահատելի
ծառայութիւնները մատուցած է-
ն թուրքին և թէ թուրքիոյ :

Աստիճ. յիշատակութեան չառնե-
լով և ախջոփ ոնթուելի զոհարե-
լութեամբ մեր արգէն անեցած
իրաւունքներուն բազմապատկուի-
լը չը ճանչնար. զՏամատ Մահմու-
տաշա երբ կը հրաւիրէ մեզ միա-
նալ իրենց հետ և կուգէ որ մեր
ուժերն ալ տրամադրելի բլլան
ձեռք բերելու համար այն Մահմա-
նադրութիւնը, որ ուրիշ բանի չի
պիտի ծառայէ, այլ թուրք կա-
ռավարութեան հայալիքն ծրագրին
գլուխ կընելուն, առանց յայտնի
հալածանաց. կըստիպուինք մտա-
ծել թէ, Սուլթանին հայերու
համար ունեցած ծրագիրը կա-
տարեւապէս ընդգրկուած է նաեւ,
ժէճն թիւրքերէ, միայն դործադ-
րութեան մէջ տարբերելով, պա-
րագոյ մը որ ժէճն թիւրքերու
գէպի Հայերը ունեցած տրամա-
դրութեան բարեկամական բլլալը
չատ և շատ կասկածելի կընէ Այս
կասկածը հաստատի չափ չօրոտար
կը գոռնայ. Գ. Ահմէտ Քիզալի
Խաղաղութեան համաժողովին առ-
կաւին երէկ Հայոց հանգէպ կա-
տարած դերին շատ թարմ յիշա-
տակով :

Հոգ չէ թէ պահ մ'ալ ընդու-
նինք որ յէօն թիւրքերն ալ առ-
կեղծօրէն մեր գոյութեան նախան-
ձախնդիր եղած ըլլան։ Սակայն
իրենց յայտարարութեան կէտն Եր-
պատակը մեր աչքին առջեւ ունի
նալով, կարելի չէ գործակցել ի-
րենց հետ այն ծրագրին համար
որ բացարձակապէս անբուական է
երկրորդ փրկելու և հանգարանեցնե-
լու։

Շատ սխալ ըմբռնուած են թուր-
քիոյ անկման պատճառները, նոյն
իսկ յէօն թիւրքերու կողմանէ։
Լուրջ և անկողմնակալ ուսումնա-
սիրութիւն մը կը բաւէ ցոյց տալ
թէ թուրքիոյ փրկուողը բրիտան-
եաներուն չէղծացումը չէ որ պի-
տի ըլլալ, ալ ընդհանրապէս
երկրին ամեն ազգայնականութեանց
իրաւունքներուն յայն տեղ մը տոր-
ուելովն ու յարգուելովը։

Այսօր եթէ կալ հարց մը որ
Տաճկաստանը կը ստեղծուի՞նք ի՞նչ
հին և թէ՛ նոր թուրք տարրերը
իրարմէ տարբեր ճանքանկերով բայց
հաւասար թափով կը ջանան անոր
առաջը առնել այն ալ Արեւելեան
խնդիրն է։

Արեւելեան ծանօթ հարցը որ
թուրքիոյ քրիստոնէից գոյու-
թեան խնդիրն է, ծագում առած
է Տաճկաստանի ամենայնօրե վար-
չութեան և քրիստոնէից տրուած
կեղծումներէն, ոչ թէ թուրքիոյ
մէջ քրիստոնէայ տարբին գոյու-
թեան, ինչպէս կը մտնէ թուրք
կառավարութիւնը, ինչպէս հա-
կըցած են թուրքերը և միշտ
սխալած։

Եթէ Յունաստանը, Սիրիան,
Կարապաղը, Ռումանիան, Պու-
կարիան, Կրետէն կորսնցուց թուր-
քիա, շատ պարզ է որ այդ ազ-
գերը իրեն հպատակ ունենալը չէր

պատճառը այլ անոնց գէմիր գործ-
դրած անարդարութիւնը։

Եթէ պահ մը թուրքերուն պէս
մտածելով երկրին համար պատու
հաս և անվերջանալի հարցերու
պատճառ նկատուիք այդպէս և
այլապէս ժողովուրդներու պիտու
թեան մէջ գտնուիլը, ինչո՞ւ ու-
րիշ պետութիւններու գոյութիւն
չը դառնար այն խնդիրները, ո-
րոնք կան այսօր թուրքիոյ հա-
մար։

Տաճկաստանէն ալ աւելի բազ-
մալեզու, բազմացեղ և բազմակր-
օն տարրերէ բաղկացեալ պետու-
թիւններ կան, որոնք իրենց այդ
այլապէս հպատակներուն գոյու-
թեան իրաւունց, տրուած յար-
գանքին համեմատութեամբ զերծ
են ներքին երկպառակութիւններէ
և ազատ կարգ մը խնդիրներէ։

Այսօր թուրք տարրին ամեն դա-
սակարգերը գլխիմէ ամբողջովին
համոզուած են թէ իրենց գոյութիւն
սպառնացող է՝ մեծ խնդիրը քը-
րիստոնէայի խնդիրն է։ Սակայն
չեն տեսներ թէ անգին թուրքիոյ
քրիստոնէից թիւին տոնապատի-
կը մահմադական հպատակներ ու-
նեցող քրիստոնէայ պետութիւններ
կան, որոնք իրենց սեղանին վրայ
իսլամի խնդիր չունին, իսլամներ
որոնք բողոքաւորութեամբ ուրիշ ազգե-
րու աւելի անհաշտ են այլակրօն
ներու հետ։

Այդ քրիստոնէայ պետութիւնն-
րը չունենցան և պիտի չունենան
ալ իսլամի խնդիր, որչափ տան-
ձեռք չեն երկնցներ անոնց «ճա-
մի»ներուն, վարդապետէն չեն իս-
լամ անոնց կեանքին, ինչքին եւ
պատուոյն հետ և կը յա գին ա-
նոնց գոյութիւնն ու իրաւունքն
ըն։

Ոլջան տան թուրքիա չուզէ
ըմբռնել այս ճշմարտութիւնը, որ-
չափ տան որ թէ հին և թէ նոր
թուրքերը չը համոզուին թէ թիւր-
քիաբնակ ամեն ցեղերու ժամա-
նակի պահանջումին համար գոհա-

ցուցներ պէտք է տրուին, թաւր-
քիոյ փրկութեան յոյս չը կայ։
Իսկ գալով Տաճկաստանի համար
փաշային և իրեններուն պէտք է
գիտնան թէ չեն կրնար իրենց
հետ բոլոր, որչափ տան որ չը
փոխեն իրենց ծրագիրը և՛ տեղը
չգնեն ուրիշ մը որ ոչ թէ
պատրաստուած ըլլալ կողմնա-
կալ հայապաշտներով և միայն թուր-
քերու համար ալ չիտուած ըլլալ
անպիսի ոգով և այնպիսի մար-
մէն մը որ կողմուի թուրքիայի-
նոյն ցեղերու ներկայացուցիչնե-
րէն։

Հոս է թուրքիոյ փրկութիւնը
և Արեւելեան խնդրոն բարձու-
մը։

Սուրի

ԻՆՉՈՒՆ ԶՐ ՀԱՍԿՆԱՆ

Անցեալ օր տեղական թերթի մը մէջ
յօդուած մը երեւաց յորում յօդուածա-
գիրը ցաւ կը յայտնէր թէ ինչու հա-
մար Հայ ժողովուրդը մինչեւ վերջ կոյր
համակերպող մը չը մնար հանդէպ կարգ
մը յեղափոխաշնաց, ինչու կը բողո-
քէ եւ ինչու կը քննադատէ։

Այս դարամտիկ ինչուները ճիշտ կը
յիշեցնեն ինչ հին հաստատութիւններու
ու եզուրի կործանման իրենց փոք-
րաւորներէն ու աշխարհական դասէն դի-
ակնային համակերպութիւն եւ մանա-
ւանդ կոյր վտանգութիւն պահանջելը։
Խեղճով յօդուածագիրը իր չունեցած
ազատամտութիւնը ծախել եղնելու ա-
տեն միատեղական խաղաղամտութեան
մը հետ ուղեղային խառնափոխութեան
թիւն մը դուրս կուտայ։

Այս յուսար դարու մէջ ալ կոյր վըս-
տահութիւն, կոյր հաստատութիւն
պահանջել, չիտակը ընելիք չիկայ։

Ալ ինչպէս համակերպել եւ պաշտ-
պանել կարգ մը յեղափոխական մեծա-
րեւի կարծուած գէմբերը որոնք բուն
շարժառիթը կը լցան յեղափոխութեան
վտանգաւոր հոսանքին, կուտակական
անհաստատ վէճերուն և անհամեմա-
նութեան։ Ինչու չը համակերպուի կամ չը
տեսնեն նախորդող գործի մը չորսը գա-
նուողներու բարոյականը ու արժէքը

երբ գեղծումները ու խաչագողութիւն
ները այնքան որոշ գոյներով մէջ տեղ
եկան, չնորհիւ կարգ մը կոյր համա-
կերպողներու, որոնք վարպետ խաչա-
գողներու գիւնային ձեռակերպութեանց
միայն գործիք ըլլալով գոհ տուին ամեն
ինչ։

Կարգ մը անփորձ շրջադէպ, կարգ
մը հաջկատակ անգոյններ, յեղափոխ-
կանին ալ յեղափոխութեան ալ յու-
տանք եւ նպատակ կարգաւոր՝ Պոլսէն
փախչելէ վերջ, բախտախնդրական թա-
փով մը ազատ թերթիւն մէջ նետուե-
լով յեղափոխութիւն սկսեցին քարո-
զել։ Այսօր անոնց բարեկեթիւները ծայր
աստիճանի կը հասնին, որովհետեւ իրենց
քարոզներուն Հայ ժողովուրդը հա-
մակերպութիւն ցոյց չը տուաւ և ի-
րենց որկորը թափուր մնաց։ Խեղճ
հաջկատակներ, կը տեսնէք թէ այս
դարու այդ արհեստն ալ կուտ մը չը-
նեն, և ընդհակառակը ժողովուրդը ալ
աւելի կը զգուի ձեզմէ, բողոքողները
կը բազմանան և կը պահանջեն որ
սուրբ գործին զուգին հետեւան թախ-
տախդիրները, խաչագողները, կեղծա-
րարները և մեր յիշած յօդուածագիրն
նման հաջկատակ միմտաներ, որոնք ո-
րու որ կառքը նստին անոր թմբակը
կը զարնեն։

Արդէն Պաշկարայի, Եգիպտոյի,
Ամերիկայի կողմերը գտնուող Հայամ-
բոխը կամ ժողովուրդը հակապաշտ-
ութիւն և յիտակցութիւն ունեցեր է
(հակառակ խաչագողներու բաղձանքին)
յեղափոխական մեծարեւոյի կարծուած
գէմբերու մասին, եւ ամեն մի անհատ
իւրովին համոզուել է որ Պաշկարայի
երկրներու մէջ գտնուող մի քանի
ցեղած գործիչներու մասնաւոր անուա-
նական կազմակերպուած մարմնոց
չ'որհիւ ամեն տեսակ զեղծութիւնն ու
խաչագողութիւններ տեղի կ'ունենան,
հաւաք առ պատճառով լաւ համարեր են
այլ ուս «չ'ու համակերպող մը» չըլլալ
ու «բրիտի մը անգութ յանգիստ»
թեամբ յարձակիլ այն անձերուն վրայ
որոնք իրենց կոչումն ու պարտակա-
նութիւնն, ազգասիրութիւնն ու ուղ-
ղամտութիւնը մէջ կողմ դրած, մի մի-
այն իրենց կաշին քաշքշիւղ, ինքնինք
նին անտուածացընելու, «ազգէս ու ան-

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԶՈՒՆԵՐ [24]

(ՊԱՏԿԵՐ ՄԵ ՏԱԶԿԱՆԱՍՏԱՆԻ ԻՐԱՎԱՆ ԿԵԱՆՔԵՆ)

Շահէն ինքն ալ կըզգայ որ, կեանքը կամաց
կամաց խոյս կուտայ իրմէ, ուստի իր սրտի հաստը
Գուրգէնի ցաւատանը հառաչելով, վերջին անգամ
այսպէս կըսէ. «Գուրգէն, խոյս, է՛լ մի խառնէր
որ ես այս տեղէն մէկ էլ դուրս պիտի ելնամ, իմ
կարծ ճամբախ (ճամբան) Պաշկարէն է։ Մեր երկրի
ու գիւղի արդար հողի եւ ջրի կարոտով կը մեռ-
նան իմ էմէկ (աշխատութիւն, խնամք) քեզի հա-
լալ եղին։ Դու ի՞նչ քոյ խեղճ հորեղբոր կիներն ու
Շուշանիկը չը մոռնաս, Փոյիչճին երբ լսէ իմ
մեռելիք, մեր մալ ու մուլքը կը զուլթէ։ Այն եր-
կու խեղճերու ու մուտքի մեր Աստուած, վար գուն
կը մնաս։ Փառք Աստուծոյ դուն խելք ունիս հալ-
պաթ քու հորեղբոր էմէքը չես մ'ուար։» Եւն
յոգիչ խոսքերով ու բերանացի կտակով կը խնդ-
րէ Գուրգէնէն որ, իր մեռելիքն ետք, որքան կա-
րելի է նա շուտով երկիր (Հայրենեք) երթալու աշ-
խատի, ու երբ Պոլսէն մեկնելու լինի կըսէ «Խո-
ղիս, Գուրգէն, իմ գերեզմանի վրայ եկու՛ր, եր-
կու կաթիլ արցունք թափէ վէրէս (վրաս) բուն
մը հող առ իմ գերեզմանի խոզիքէն, մէնտիլիդ մէ-
ջը կապէ, երբ մը գիւղը երթաս, էն խողը մեր
խէրէնական (հորենական) գերեզմանացի մէջ թաղէ
որ խեղճ Սանամն է՛լ գաւ մը (երեւոյն) երթայ էն
տեղ նստի լայ ու իր զարկալ մեռելի խաւէն (փա-

փաթ) առնէ։ Իմ խոզերն ալ մեր ջոջու նէքներու
խողերուն խառնուի։»

Այս ամեն ցաւալի խոսքերն ու կարօտակեղ հա-
ռաչանքները խիստ տանջող ապաւորութիւն կը
գործեն Գուրգէնի վրայ։ Նա որ, իր ծնողաց
մանը չէր յիշեր, ու իր բարեխիղճ հորեղբոր ան-
կեղծ խնամքներով, գլխիմէ որք մը կեանքին յա-
րաբերական վշտերը բոլորովին անձնաթի մնացած
էին իրեն. հիմա, այնքան դառն կը թուէր իրեն
կեանքը, ու այնքան ծանր ճակատագրի հարուածը
որ ինքզինք մոռցած, փոքրիկ մանկան մը պէս
կուլար, ու իր անմեղ արցունքներով Շահէնի ձեռ-
քերը վը թանաք։

Երբ այլ ևս հիւանդներու սրահը կենալու ժա-
մանակը կանգնի, Գուրգէն իր հիւանդ հորեղբոր
ձեռքը համարուելով, կը մեկնի, յաջորդ օրը կիրա-
կի էր կրկին գալու պայմանաւ։

Գուրգէնի մեկնելէն յետոյ, Հորեղբոր Շահէն
ստակալի միճաւանջի մը մէջ կ'իյնայ։ Բոլորիկ
կուլան և կը հաստատեն որ, անոր հոգեւարքի
ժամը կը հասնին։ Կարպիս աղբոր կը պատուի-
րեն ալ ևս զեղբոր վերջի ել անոր քովէն։ Նա
գոհ «բողով կը կատարէ այդ յանձնարարութիւնը»
ու ինքն իրեն «Ալլա՛ս ուսմէթ» էլ լսուրն պէյլէ
հաստալարա քի, պիւր կիծէ անձապ պիզէ զօռ վէր-
տի, ինքն փափաքովն ալուպ կիտիւր։ Նէ՛ գա-
տար բահթ յաւնաղ բորմ, 35, 38 վէ 40 նոմբո
հասթալարա տա, պո՛ւ «խըմպըլ» կիպի, թէջ
Օլալալարա։ Պիւր այստան գիշատէ տիւր օնլարն
բահթալըզըզըն չէքիւրմ, պիւր դիւրիւ յէ է-
յի օլու լար, նէ տէ կէպէրիւրէր։ Պիւրմ գարտաշ
պուշլարըն ճանը նէրաթ տիւր քի չըզմաղ, զրա-
բանութիւններով կը գաւանջէ այս հիւանդապահ

Հայախաւորը, որ տաճկերէն խօսիլ չատ կը սերէր։
Կէս գիշեր դեռ չեղած, հորեղբայր Շահէն եր-
կու ալ մը որ իր մէջ այնքան խորհրդաւորու-
թիւն ու թախծութիւն կընդգրկէր, քաշելէ ետք
կը մեռէր։ Գիշերուան հիւանդապահը, անմիջապէս
կը մերկացնէ այդ զոքաղ մեռելը իր զգեստներէն։
Սաւանի մը մէջ ծրարած, անոր դեռ տաք մարմի-
նը երկու հոգիով, մեռելներու վերջին սեւ կայա-
րունը կը փոխադրեն։ Առաւօտ արեւածագին, ար-
դէն քալ մը կանգուն ձերմակ պատանքի մէջ պըլ-
լուած, Պաշկարէն ևս հողերը մանելու Զպարաստ
էր։ Երկու անմիջա խելագարներ (որոնց նմանները
Կ. Պոլիս, Մեծ Նուր խան փրկչի ունեակ «Թէմէ-
րէով» միւր բերողները, ընթերցողներէ ոմանք շատ
են տեսեր), կը վերցնեն ա՛յդ զարկալ փայտէ
պտղա գաղաղը։ Պանդուխտ քահանայ հազիւ ետե-
ւէն «Դատեա Տէր զայնոսիկ» տխրանալով աղմուր
իր գաւառական անկանոն եղանակով կը մըմթալ,
խելագար զազաղակները կաթակի արագու-
թեամբ կը թռին ու քանի մը վայր՝ տեսնէ գերեզ-
մանատուն են։ Ղարիպըրու տխուր բաժնի մէջ
գերեզմանափորը նեղիկի փոս մը բացած էր։ Դեռ
Տէրալըր փոսին քով հազիւ ոտք դրած երկու խե-
լագարները որ մեքենական վայրժութեամբ, շատ
մը այդպիսի զաքիւնները հող դրած էին, արդէն
հորեղբայր Շահէնի գիւկն ալ փոխի մէջ՝ կը դե-
նեն, ու գերեզմանափորի հետ ածապալանք կոտ-
ու կընշտ հողեր կը լեցնեն վրան։ Ղարիպ Տէրալ-
ը՛ իր վերջին մեռելական աղօթքները համատու-
մը կ'աւարտէ։ Հեզ խելագարները, Փրկչի գրասե-
նակը միւր փոխադրելու նման գործ մը աւանդի պէս

ՍԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

գիտակից կարգաւ չը գիտցող եղբայրները» շահագործելու, յեղափոխական միջոցառումներ անցնելու համար ամեն օր, ամեն վայրկեան ժողովուրդին մէջ ընդհարումներու տեղի կուտան՝ մի քանի կողմ համախմբելէ կազմուած վոչմակներու կռիւնով, եւ յետոյ, անարժանաբար քիչ մը ժողովրդականութիւն չաճանուն պէս, կսկսին անտանելի բռն մը ըլլալ ու ցափուտել «իմ պատիւս է» միջոց ճայոյն պատիւէն գերազանց է» րոյ ըսելով:

Ժողովրդին գնահատելի հասկացողութիւնը եւ գիտակցութիւնը որ ակնյայտ չէ, ապակառ թիւանուա յիշով կարելի չէ մէկ թափով վերականգնել 28 սնտուկի եւ Տիկնանց մաս կաճելէ չհերոսները որոնց պէս տակաւին քանիները բազմին անճոռնի բռնութիւն մեր յեղափոխական պատմագրութեան մութ անկիւններէն յաջորդաբար պիտի անցնին բողոք ու նախաձիւնք ամենեւեմ իրենց հետեւէն, եւ իրաւամբ:

Կուսակցական վէճերը անճանական վրժիռներով լինենք պիտի բոլորովին անհետանան երբ վտարակալատարները մէջտեղէն մաքրուին. եւ այդ օրն ալ հետեւ չէ:

ԼԱԽՏ

ԱԶԳ

ԵՐԿՍԵՆՈՐԻ ԸՆԿՎԱՌՆԱՅԻ

Կր խնդրուի ընկերութեան այն անգամներէն որոնք իրենց բաժնեգրներէն պարտք ունին անյապաղ վճարել հասարեք Պ. Ռուբէնին եւ թէ ըստ կանոնադրութեան այդ անգամները որոնք մինչեւ երեք ամիս անվճար կը թողուն իրենց բաժնեգրները կը դադրին ընկերութեան անդամ ըլլալէ եւ ձայն չեն ունենար յառաջիկայ գումարուեւելիք ընտր. ժողովոյն մէջ:

Մնաժք յարգանք
ի գիւմոց Գործ. Ժողովոյ
Ատենադպիր Վ Ատենապետի
Յ. ՅԱՆՆԻԻԼԵԱՆ Գ. ԲԱՐՍԱՄԵԱՆ
վառնայ 5, Հոգտեմբեր 1900

ղարկներու սեւ դադաղը թեւած, միեւնոյն թափով հիւանդանոց կը վերադառնան:

ԻԶ.

Իրեթէ անքուն կը լուսնէ Գուրգէն: Արեւը ծագելուն պէս դուրս կուգայ իրենց խեղճուկ սենեակէն ու Հիւանդանոցի ճամբան ձեռք կառնէ: Այդ անգամ այդ ճամբան շատ երկար ու անապատելի կը թուի իրեն: Հոգեկան անհանգիստ տանջանքներու հետ, իր զգայնոտ սրտի բռնուն յուզումը, չիթ զրութեան մը էջը դուրս էին դնէր: Առանց դիտարկելու կը քալէր. Պոլսոյ անհարթ ու անուղիղ փողոցներու մէջ եռացող Այազան ազգերու եւ չունեւոր խմբեր, անհամար կառքերու ձայներ ու ձրաքարչ թրամվէյներու սուղեւէն վազող լաւ կոտորած փշած դժոխային փողերու ռոնոցները, որ առաւօտեան այդ ժամերուն, տարաբարոյային խառնիճաւորութիւն ունէր կը զոյգայէին օդի մէջ: Երբէք չէին կրնար ցնցել զինք իր խոր մտածումներէն, ու պիտանակ ու անզոյ, անցած էր թըրքական կեդրոնութիւններով ու չունեւոր լիցիւնկ այդ թաղերէն ու ոլորապատեալ ճանապարհէն, առանց դիտարկելու հաւած էր Հիւանդանոցի դուռը: Ուղղակի հիւանդներու սրահ կը դիմէ. մ ծ հիւսաթափուածով, մի իր հօր եղբոր պատկած մահիճը թափուր կը գտնէ, պահ մը չուզէր հաւատալ իր աչքերուն, տխուր իրականութեան առջեւ վայրկեական ինքնախաբէութեան մը չը զրկուելու համար, ոչ ոքի բան չը հարցնէր ու ինքն իրեն բան չէր մտածէ. Ինչին մը վայրկեաններ այնպէս ար-

ճանացած, որտի ստակալի տանջանքներէն իր խոժ ուրժացող աչքերը այդ չարաշուք մահին կը յառնէ: Հիւանդանոցի կարպիտ աղբար որ, այդ ժամուն բացակայ էր ներս կուգայ. իր հին ջախսաւորի սառ արտութեամբ անստգութեան անուշիկ կացութեան մէջ չարչարող Գուրգէնին կը մօտենայ «այս տեղ ի՞նչ կը փնտեսու. էմիդ կէս գիշերուան մեռաւ, առտուանց կանուխ դերեզմանց տարին թաղեցին» կրնէ:

Երկինքէն ինկած շանթ մը այնքան չէր կրնար վիրաւորել ու խոցել խեղճ Գուրգէնի սրտիկը, որքան ջլախաւոր հիւանդապահի այդ անտարբեր ու անզգայ խօսքերը: Այդ թունալից լարկը, իր մէջ պարունակող մահախեղճ հիւանդներու անկողնապահներով, կարծես թէ՛ գինք չարաշար տանջող ուրուակներ կը թուին լինել: Խեղաքիչ դուրս կուգայ այդ մեղմոց տեղէն ու անսահման յուզումը ծնող Գուրգէն էֆէնտիի սենեակը կը դիմէ, որն ուր փեարաւոր անկողնէն դուրս նոր վեր կած կաթով սուրճը, չաքարով հացի հետ հանդարտ սրտով նախաճաշիկ կընէր:

Հիւանդանոցի ներքին ճնոթները, որոց մէկ զաղիք նմուշը իր հրէշոյն ամեն գինի ներքեւ Ս. էֆէնտի Երեւանը կը յերկայացնէր եւ 92-93-94 թուականներուն «Հայրենիք» օրաթերթի ազգային այդ մեծ հաստատութեան ներքին կեանքի տխուր ու ագոստացողի վիճակի համար միշտ կռիւք իր անկեղծ ու ազատախոս աշխատակիցներու եւ մասնաւորապէս Տօթի Պ. Բօլշեւի երիտասարդ բժիշկի աջակցութեամբ մարդասիրական անխնայութեամբ: Եւ շնորհիւ մէկ քանի ջոկ ազանեւրու չորապոսիկան պաշտպանութեան, այդպիսիներ-

այ թաղերուն մէջ կը դեգերի. Տեսնենք մինչեւ երբ:

—Թիֆլիսի մէջ վերջերս հաստատուած փաճառակոտական գրպայոցին 550 աշակերտներուն 100ին 80ը Հայ եւ եղբր, որոնք թոշակաւորներ են: Այդ գրպոցի հիմնարկութեան գաղափարը հայու ըլլալէ վտտ, հաստատողներէ ալ մեծ մասամբ հայեր են, թէեւ գրպոցը Ռուսիոյ Հանրային կրթութեան վերահսկողութեան տակն է եւ ազգային ոչ մի բան չունի:

—Պատրիարքայանի նպաստից Գանձաւորագրութեան համար գաւազներ դնած ըլլալով, այս շաբաթ ժու գաւառները կը զրկէ որքան նոցներու եւ նպաստընկող վարժարաններու:

—Միխայիլի ազգային Ազգ. Հիւանդանոցին ինպատու հանգանակութիւն մը ըրած եւ 4000 օ. խա սոխ, 500 դ. հեկտար եւ 32 հատ փախթ հողաբերով Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան զրկած են: Պիղական այս համեստ նը. լէշները, կարեւոր քաղաքներու մէջ բնակող ազգային անտարբերութեան դէմ խիստ մը ըլլալու են:

—Ուսումնական հարցերը որոշմամբ անգամներէ մին բարապետի մը առաջնորդութեամբ անցնել օր Գաւառ փոխարին վարժարանը երթալով, անմիջապէս պաշտօնէ գաղտնիցած է վարժարանին ուսուցիչը, որուն գալթակցելի արարքն հաստատուեալ է Ուսումն. խորհրդոյ քննութիւնով:

Արտասահմանի մէջ արգեօք քանիներ կը գտնուին այդպիսիներ, որոնք կամ Տօթի կամ Հոգաբարձու պաշտպանութեամբ ինքերկար կը չհաստատեն նախարարական հաստատութիւններու մէջ:

—Տիկին Նատրիեան վհ. կաթոլիկոսին միջոցաւ խոստացած է

վանայ Սալապատի վանքի մէջ Զանչեանցի անունով բացուելիք որդանոցին տարեկան 2,500 ռուբլի (մօտաւորապէս 6,500 ֆր.) նուբլի: Պոլսոյ նպաստից յանձնաժողովը որոշած է այս բարեբար տիկնոջ նուբլը յատկացնել Նիւ-Եօրքի ազգային ծախքով վանայ միջնաքաղաքի մէջ բացուած որդանոցին, պայմանաւ որ այդ գումարին ուժով խնամուած որդերը Նատրիեան կոչուին:

—Զէնոբ պէյ Մէրամէթեանի ամուսնու հետ Տիկին Գալինիկի մահուան առթիւ 1300 գահեկանի չափ նուիրատուութիւններ եղած են հիւանդանոցի, աղքատախնամի եւ այլ բարեգործական ազգ. հաստատութեանց:

—Ուրախութեամբ սրտի կ'արձանագրենք սոյն տողերը թէ մեր հայրենակիցներէն Տիար Սահակ Գէորգեան, բնիկ Բագաբեկցի, (գիւղաքաղաք Կարնոյ նահանգի), որ բաւական տարիներէ ի վեր Սերպիոյ Նէկոլայի քաղաքին մէջ միակ հայն ըլլալով զանազան իրեղէնաց վրայ վաճառականութեամբ կ'զբաղի, վերջերս սեպ. 9ին Րուս. ճուք անցնելով նշանուած է Օրիորդ Յ. Տափաւեանի հետ. մեր սրտագին շնորհ տրուելուն համար սոյն երկու խօսքերով ներշնչուին:

Ահա՛ տիպար հայ մը որ Սերպիոյ Նէկոլայի կանցնի հայաղջկան մը հետ ամուսնանալու համար:

Միթէ՛ այս վերջերս զանազան քաղաքներու մէջ օտարութիւններու ձեռքերը խնդրող մեր ազգակիցները նոյն բանը ընել չէին կարող, որոնց անունները այս օր չենք ուզեր հրապարակել, այլ կը յարգուեն իրենք գէթ որ իրենց նորածիններն հայ մկրտել հայ մեծացիներէն:

յը տանակ տարիներով գթութեան մէջ խայթող ու թունաւորող օձի պէս բուն դրած էին թէեւ, բայց հասարակաց կարծիքին ազդեցութեամբ այն օձաբուները որչափ որ քիչ մը քաղաքացան, սակայն ի՞նչու ու քարքարութեամբ անխառն միջոցաւ չը մաքրուեցան: Ս. Երեւանի արժանաւոր յաջորդն էր Զաքարէ Եֆնտիին: Ուստի Երեւանի նկատմամբ ծանօթութիւն ունեցողները, առանց մանրամասն ծանօթագրութեան կըրնան երեւակայել վերջնոյն տիպը, լրբութեան ու անգթութեան շաղախով աղապատուած անսիրտ ու անխիղճ արձան մը:

Գուրգէնի անակնկալ այդ մեծ էֆէնտիի առանձնանոց մտնելը, անոր գոռոզութեան ու անձնատիրութեան զայրոյթը կը գրգռէ ու ամբարտաւանի յատուկ ոճով մը «Մօ՛ւ» առտուն կանուխի՛նչ կայ թող չէք տար աշխարհում» կրնէ բարկաճալթ:

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ, հարկաւ ձեռք վերաբերեալ բան մը չկայ, բայց ինքի համար ամենաառաջ կալի մի տրամ է սր տեղի ունեցած է: Այս գիշեր Հօրեղբայրս կը մեռնի ձեր ինամքին յանձնուած հիւանդանոցին մէջ, առանց ինքի իմաց տալու, կամ գէթ քիչ մը սպասելու, առտուն կանուխ կը թաղեն: Միթէ՛ մեծ գոռոզութեան մը եղած պիտի ըլլայ, եթէ 2-3 ժամ ետք միտք անոր թաղումն, այն խեղճ մարդուն, որու ճակատի քրտինքով սրնած, մեծցած ու քիչ շատ բան սովորած եմ, խընդրեմ ըսէք այս ի՞նչ տեսակ օրէնք է» կը գանգաւորի Գուրգէն:

ՂԱԶԱՐՈՍ Պ. ՆԱԶԱՊԵՏԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ
ԲՕԼԻԹԻՔԻՅԷ

ԹԻՒՐԻՍ

— Սէլանիկէն վերջնա կողմէն թալարընա վերելէն մալիւմաթա նազարէն, մէկքիւր շէհրաթէքի Սա. քէթօնիա գօմիթէսի իւնիւար տա. զըթմաւընտան տօլայը շէհրաթէ թահարրիյաթ վէ թէվքիթիթ վու գու պուլմուշ. քէգա Պուլիար գօ. միթէլէրի ինթիգամ ալմուգ իւգրէ իւզէթ պէյ նամ պի. թիւրքի էօլ տիւրմիւշէր, 15 քիշիտէն իպարէթ պիւր Պուլիար շէթէսի օյ ճիվար. տաքի Բուս վէ Բուսէնիլէրէ պազը հաթարէթլէրտէ պուլմուշտօքի ի. միշար :

— Սէլանիկ գօմանտանր օլուպ կէշէն Երուան-թիւրք մուհարէպէ սինտէ իպր սզը մէհարէթ իթմիշ օլան մէշուր Օսման փաշանէն ժէօն — թիւրք ֆրգասընա մէնսուպ օլտուզընը Սուլթան շիւպհէլէնիմիշ օլտուզը իշիւն, Օսման փաշա ֆա միլետաը իլէ Սարսիլիյաթ գաշիւ. զամէհպուր վէ մուաֆֆազ օլմուշ :

Տամատ Սահմուտ փաշա Օսման փաշայը Բարիգտէ հիւսնիւ գա պուլ իթմիշ տիր : Տամատ փաշա օ անտէ Սրսըրա կիթմէք իւլրէ օլուպ Բարիգտէ պուլմուշտօքի ի. տիր :

— Աճէմ Շահնըն Սթանպուլա զիյարէթիտէն աօլայը Աճէմիս. տանտա իլէմա վէ բուէսա պէյ նինտէ ֆէվքէլտէ խօշնուտըզ. լըզ հաւըլ օլմուշ տրր :

Պուլմա մուգապիւտէ Սթանպուլ թիւրք կազէթալարըն Շահ կէօհա Սուլթանըն էթէկինի էօփմիշ վէ անը խալիֆէ թէսմիյէ էլլէմիշ օլ. տուլը վէվէլէլէրի Աճէմլէրին հիտ տէթինի տահա զիյատէ արթըր. յազտա տրր :

— Գրքըզը տէնիպտէ, Գաւա րան տառընըն շըմուլ թարաֆըն տա պուլմուշ Ուրփան տառըր քէօմիւր տէփօսը կաբուս գ իւզրէ 30 սէնէ իշիւն Սուլթան թարա ֆընտան Ալմանիւրա քիւրայա վէ. րիլմիշ տիր :

ՃԷՉԱՅԻՐ

Ֆրանսանըն թահթը խաւրէսին աէ պուլմուշ Ճէզայիւրտէ, Երուան տիլէրէ գարշը Ենիիսէն նիւմայիշ զուհուր իթմիշ տիր : Պու սէպէպ. տէն տօլայը քէք չօգ թէվքիթիթ վու գու պուլմուշ :

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ

— Պու անէ գատար Բաւըլման ինթիլապարընըն նիթէհէսի Սալպըրի ֆրգասընտան 332 իւնիօնիսթլէրտէն 69 լիպէրալլարտան 189 իուլանտալլարտան 82 քիշի օլմուշ տըր քի, պու սուրէթ. լէ Լօրա Սալպըրի ֆրգասը Էվ :

վէլճէ 128 քիշի իլէ Էքսէրիյէթի վար իքէն պու կիւն 133 քիշի օյ մըշ տրր :

ՀՈԼԱՆՏԱ

Հոլանտա Գրալիցաը վիլհէլմի. նա Սէքլէնպուրի Շփէրին Տիւքը Հանրիհ իլէ նիշանլանտըզը րէսմէն իլան օլմուշ տըր :

Գրալիցա 20 վէ նշանլուր իսէ 24 Երշնտա տրր :

ԹՐԱՆՍՎԱՍԱ

— Թրանսվասիա վիլհէլմի լէկըաֆլարա նազարէն Պուլի էշքիւ շէթէլէրի չօղալուպ Էօթէ պէրու. գարըշըզլըզլու սէպէպ օլմուշտօքի իմիշէր :

— Օւսնիթ էլալէթինտ Գարը շըզլըզլուր զուհուր իթմիշ օլտու. զընը լէկըաֆլարա պէյան իթմէք տէ տիրլլր. պուլմուշ մառտա ֆաթ Ենիթինտէ Աֆրիգանտէրլէրին ա յազլանս ճազլարըր մէհուզ տրր :

— Ս. Գրիւկէր էօնիւմիւզէթի Նուսմիւրին ալաֆրանկա 1 ինտէ թրիէստէտէ պուլմուշտօք :

— Յէնէրլ Պուլլըր ինկիլթէրա. յա տէօնմէք իշիւն Եօլա չըզմըշ տըր : Լօրա Ռօպէրթօ իսէ Գիկ տեմրիւրին իպիթիտալարնտա ալ տէթ իտէհէք իմիշ :

— Ինկիլիզ հիւքի մէթի Երշըն. լարտա «Աֆրիգա կիւնէլի» նամը իլէ Ենի իպր նիշան իհտազ իտէ. ճէք :

— Պէլիգա փալթալտար օլան Պրիւքսէլ շէհրիտէ Ս. Գրիւկէրի Գապուլ իթմէք իշիւն պէօլիք հազըրլըզլար կէօրիլմէքտէ : Չու իցիւրիտա, Ալմանիւտա վէ Ֆրան սատա շիմտիտէն լէպիլիգնամէլէր իմզանլանսաթտա տրր, պու լէպ ըրիգնամէլէր Ս. Գրիւկէրէ թազ տիր օլմուշտօք :

ՄԵՍԸՐ

Մըսըր Ինկիլիզ քօմիտէրի Լօրա Գրքուր լէկէկու ֆիւ Մըսըրտան չազըրլըզլ տրր. պուլմուշ սէպէպի իսէ մեքթիւր Լօրտըն պէօլիք պիւր մէմուրիլթէ նապ օլմուշտօք օ. լուպ Տէլլի Էքսրաէս հարապիլէ նա. զըրը թալիւ իտիլէհէկի պէյան իթ մէքտէ տիր :

ԲՈՒՍԻԱ

Բուսքէօլլիլէրի Գալֆաթիւրա հիճրէթ իթսիւրմէք իշիւն լա. զըմ կէլէն վապըթալարընըն լէր. լիպի հազգնտա Բուսիա տալի. լիլէ, Չրաթթ վէ Լիւրազը միւրի նէզարէթլէրի պէյինտէ իճրալի միւլաքթըրէ օլմուշտօք տրր :

— Բուսիա հի. քիւմէթինի Ամ րիկաւտան 250 միլիոն ֆրանք իս լիգրազ իտէհէկինի Տէլլի Բրօ. նիկի կազէթաթ Երշնտա տրր :

— Չար ալիլէսի իլէ Խըրըմտա Եալթա սալֆիլէսինտէ նազլ օլմու. մըշ տրր : Սթանպուլ Բուս էլիսի Ս. Չինոփէվ Չարըն տալթի խաւսուսիյէսի իւզէրինէ Եալթայա կիթմիշ տիր :

ԱԼՄԱՆԱ

Ալմանիա մէհիսի վի. քէլտար Ալմանիանըն թահթը խաւրէսին տէ պուլմուշ լիհիսաւանտա, Լէհ լիսանընը պիւպիլթիւն գալտար. մազ իշիւն միւզաքէրէ իճրա իթ. մէքտէ օլուպ, պու խուսուս իշիւն տէ պիւր նիկ սմանմէ գալթմէ ա. լարազ մէհիսի մէպուսանտ թազ. տիւ օլմուշտօք տրր : Լէհիստան զապրթաթ ֆազիլ լէհ չօղալու. րա մէհմանէն լէհ իսանը տէրա վէրտիլէրի իշիւն պազը գալտընլա րը ճէզալըր նազտիլէ մաֆիւմ իթմիշ տիր :

ՉԻՆ

— Մարէշալ վալտերգէ վէ Էրք Կանը հարապ հէյլլէթի Չինի հա. լը հազըրըր քէք ազըր կէօրիւպ իքի Ալման վէ պիւր ինկիլիզ հարապ սէֆինէլէրինի կիճէ կիւն. տիւպ տիլէ իւզէրինտէ հազըր պու լուսմալարընը Էմր իթմիշ : Չի. նին իշէրլէրինտէն վէ ճէնուպ թա րաֆլարնտան կէլէն հապէրլէր Կա զըն կիւնլէրտէ պէօլիք վէ պէլ. քի տէ քէք տէհէթիլի պիւր ալթ. իւսթիլք իլէրի կէլէհէկինի մէհուզ կէօստէլմէքտէ տիրլէր :

— Մարէշալ վալտերգէ Գիլէնձին տէն Բէքինէ կիթմէք իշիւն Եօլա չըզմըշ տրր : Մարէշալ վալտեր. զէ Բէքինէ վալալ օլմուշտօք օլտու վէ Էրքիտան հարապ մէքթլէրի Բէ քիլի իտէհէք տիր :

— Դու Չուտա լի Հոնկ Չուն. կըն իսմի իլէ տուվարալա պէյան. նամէլէր Կաֆըշարըրլուպ. իշ պու պէյանլանմէլէրտէ Էօլալիլէրի պիւր խըրիսթիւն Չինիլի Ենիլէ իքի քիշի Էօլալիլէրիլէն իլիւն օլմու. մըշ տրր : պուլմուշ իւզէրինէ Գի. Էնձինտէ վէ Ճիվարլարտա գարը. շըզլըզլ պիւր ալ լէպէկին օլմըշ տրր :

— Ճէզալանմալարընը թալէպ օ. լընտն Չին ըրիւալարըն իսմիլէրի Տիւվէլը Էնիլէպիլէ սէֆիլլէրի թա րաֆթտան հազըրլանմըշ տրր :

ԲՈՒՌՆԱՆԻ

Բուրնիա վիւքէլտար թալա ֆընտան մէհիսի մէպուսանտ օլր. նան լէքիլթ իւզրէ 43 միլիոն ֆր. պիւսմէնիւն ալըզընը գալաւազ ի. շիւն սիկարա քիւզընը իթմիւրա զընըն 15 միլ. ֆրանքա մուգապիլ օն իքի սէնէ մի. տալթլէ սալթը. մաթը վէ Բէթթիւր կազ մալտէլէրի. նին 10 միլիոն ֆրանքա վէրիլմու. մէհիսի մէլքիւր գալալ իթմիշ տիր :

ԿԻՐԻՏ

«Նէշէրիւ Բօշթա» կազէթաթը. իւն պէյանընա նազարէն կիւրիտ Բրէնսի Երիկինի սէրալը իւզէ. րինէ Երուան Կոնստանդ շէքիլմէթի. նէ Բուսիա վէ իթալիա տէօլլէթ. լէրի միւսատէ իթմիշէր : Բրէնս Երիկինի Էվրոֆա փալ :

Թալթարընը տօլալմազտա օլտը. զը կիպի. Բէտէրի Երուան ֆրալը. Բարիլգէ վէ վալթիւսի Գրալիցա Օլկա Բուս իմէլալթօլմընըն նէլ. տինէ Լիվաւիւրա կիթմիշ տիր : Պու սէյաթթար կիւրիտին Եր. նանիստանա պիւրլէշտիլմէք մազ սէտինէ մէպին օլտուզու գալթիւն զանն օլմուշտօք տրր :

ՏՕՔԹՕՐ Ս. ԹԱՀՄԻՉԵԱՆ

Պ. տիւ ունի ծանուցանել յար. Գոյ հաւատարկութեան լէլ իւր հի. ւանդութեան տալաքինտ ըլլալով ալաւհետէ հիւանդ պիւտ ընդու. նի ուլից Գ. Չար—Պօրիս Պօրաթի Էֆի գիլըրանիւն քով թիւ 37 տունը տաւտօնիւր ժամը 9—12 կէս օ. րէն վ. շ. 2—5 կը գարմանէ մա նաւորապէս զաղիական ախտ, մի. զանցաբարըրըն Է ալլ աւմին տի սակ հիւանդութեանը :

5—1

ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ

ՉԱԽԻԻԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ		
Վալկոն. 51/56 իլ հէք.	7.10/8.40	
Արապա 50-58 իլ հէք.	6.—10.30	
ԱՐՔԱ		
Վալկոն 100 քիլ.	8.20/8.40	
Արապա 38-47 իլ հէք.	4.20/5.40	
ԵՌԻՒԱՅ առապա	3.—/4.—	
ՖԱՍՈՒԼԻԱ 100 օդա	18.—/23.—	
ՉԱՎՏԱՐ	6.40/7.—	
ՏԱՐԸ	5.—/5.60	
ՄԸՍԸՐ ալ. 56-57 իլ.	5.80/6.20	
Կիւնտէ 400/500 արապա կէլմէքտէ տիր. վէ վալկոն 25/30.		

Վալկոն մուամէլէսի ալթու Ֆրանք. է, արապա կիւմիլլէ : Մալար Եալ օլտուսա. ֆիլաթտան պէօլիք ֆարգ իտիլօր :

ՊԱԳԱԼԻԷ

Վարնա րիադաթնտա պազալիլէ մալլէրին պու կիւնքի ֆիլաթթը. ալ. թու Ֆրանք իլէ :	Ֆր. Սթ. 1.82/1.90	
ԳԱՀՎԷ	1.82/1.90	
ՇԷՔԷՐ. —(Բէլլէ) քիւ	—/61	
» (Բէլլէ) սանտրգ 31.80/32.—		
ԲԻՐԻՆՃ. —Ճարն չու.		
Վալը	40./41	
ԲԻՐԻՆՃ Ֆիլիպէ չուվալը	37.—	
ԲԻՐԻՆՃ—Ինկի.	28.50	
» րիլօն	50/51	
ԿԱԶ. —Սանտրգ	8.—	
ՉԷՑԹԻՆ ԵԱՂԸ.—քիւ	1.20/1.35	

ԲԱՍՏԱԳ

Վարնա մաղաղալարընտա իրլէք սաթըլալը.		
Ինկիլիլէ ԲԵԼԻԿԻ Ն. 8/14	11.50	
» Ն. 18/24	13.—	
ԵԷԼԻԷ ԲԵԼԻԿԻ Ն. 8/14	11.—	
ՉԷՅ բաւուգ հօգա	2.30	

ԱՐԱՅԻՅԷ

Նարոլէն 22 ֆր. 80 սանթիմ. Օսմ. լիւսար 22.80 ֆր. ալթու :